

Rädda Barnen
Åland

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2018

Mission

Rädda Barnen kämpar för barns rättigheter, i syfte att omedelbart och varaktigt förbättra barns liv överallt i världen.

Vision

Rädda Barnen arbetar för en värld där man respekterar och värdesätter barn, lyssnar till barn och lär av dem, ger barn framtidstro och möjligheter.

Värderingar i vårt arbete

Ansvar Vi tar ansvar för att använda våra resurser effektivt och för att nå mätbara resultat. Vi hålls till svars gentemot givare, partners och framförallt barn.

Ambition Vi ställer höga krav på oss själva och på våra kollegor. Vi sätter högt ställda mål och är fast beslutna att förbättra kvaliteten i allt vi gör med och för barn.

Samarbetsvilja Vi respekterar och värdesätter varandra. Vi tar tillvara vår mångfald och arbetar med partners för att ytterligare stärka vår gemensamma förmåga att göra skillnad för barn i världen.

Kreativitet Vi är öppna för nya idéer och vågar satsa. Vi välkomnar förändring för att utveckla varaktiga lösningar med och för barn.

Integritet Vi strävar efter att uppträda på ett ärligt och föredömligt sätt. Vi sätter aldrig vårt anseende på spel. Vi agerar alltid utifrån barnets bästa.

Innehållsförteckning

Förord

1. Organisation

- 1.1. Medlemmar
- 1.2. Styrelse
- 1.3. Personal
- 1.4. Finansiering
- 1.5. Insamlingsarbete
- 1.6. Föreningsinformation och samarbeten

2. Verksamheter & projekt på Åland

- 2.1. Lekterapi
- 2.2. Föräldrar- och barngrupppen "Öppna förskolan"
- 2.3. Barnens internet
- 2.4. Barnkonventionsverksamhet
- 2.5. Utvecklingsarbete inom barnskyddets område
- 2.6. Utbildning och information
- 2.7. Bidrag och stöd

3. Verksamheter & projekt i världen

- 3.1. Katastrofbistånd
- 3.2. Tjejgrupper i Litauen

4. Bilaga:

Matris med målsättningar, planerade åtgärder och förverkligande i förhållande till verksamhetsplanen 2018.

Förord

Du som läser detta är högst troligen en medlem, en samarbetspart, en finansiär eller en person som är extra intresserad av Rädda Barnens verksamhet och vårt barnrättsarbete. Rädda Barnens verksamhet möjliggörs tack vare dig. Det är enskilda individer som i sitt engagemang eller i sitt ämbete tar steg för att skapa ett samhälle som lever upp till Barnkonventionens stadgande.

Årets verksamhetsberättelse är ett försök att sammanfatta Rädda Barnens mångfacetterade verksamhet. Den visar på både bredd och djup i det barnrättsarbete som görs av föreningen, ofta i samarbete med fler aktörer för att skapa synergieffekter och långvarig förändring. Det är tillsammans som vi kan göra skillnad för – och med barn på Åland och i världen

Varmt tack för din insats!

Rädda Barnen på Åland r.f.

Petra Brunila
Ordförande

Lotta Angergård
vik. verksamhetsledare

1. Organisation

1.1. Medlemmar

Ideella föreningar så som Rädda Barnen verkar tack vare det stöd som medlemmar, frivilliga och samhället ger i form av tid, engagemang, kunskap och resurser. Medlemmarna är viktiga och kan agera ambassadörer för barns rättigheter både i små och stora sammanhang. Rädda Barnen upplever ett stort stöd för föreningens arbete. Det stödet finns både hos allmänheten och hos olika instanser som vi samarbetar med. Rädda Barnen hade vid årsskiftet 264 betalande medlemmar, vilket är en ökning gentemot 254 betalande medlemmar år 2017. Av de 264 betalande medlemmarna är 196 kvinnor och 68 män. Inräknat är även 59 betalande ungdomsmedlemmar (41 flickor och 18 pojkar) under 29 år.

1.2 Styrelse

I Rädda Barnens styrelse sitter personer med ett engagemang i barnrättsfrågor. Föreningen har en uttalad målsättning att styrelsen ska vara jämställd och även ha en bredd när det gäller exempelvis geografisk hemvist, yrkeskompetens, kunskapsområden och ålder. Genom en bred kompetensbas, mångfald och nätverk har vi större möjligheter att föreningens arbete når brett i det åländska samhället. Föreningen har arbetat aktivt sedan år 2014 med att involvera rättighetsbärarna i styrelsearbetet och har sedan år 2015 haft två platser i styrelsen viktiga för ungdomsrepresentanter (15–17 år).

Ledamöter 2018

Ordförande Petra Brunila, vice ordförande Johanna Lang.

Ordinarie ledamöter: Anders Eriksson, Camilla Wiklund, Henrik Löthman, Jan-Erik Rask, Jeanette Ekström, Johanna Sporre Karlsson, Moa de Haas och Vilja Smeds.

Suppleanter: Bo Nygård, Maria Törnqvist, Solveig Tikander och Sven Sjöberg.

Ungdomsrepresentanter: Elida Westmark och Blanca Husell.

Styrelsen har sammanträtt tio gånger och genomsnittsnärvaron vid mötena har varit drygt 10 ledamöter (variation mellan 8-12 personer). Valberedningen för valet av styrelse inför år 2019 var Marika "Mysan" Sundqvist, Gun-Marie Nyholm och Marcus Koskinen. Föreningens revisorer för verksamhetsåret är Magnus Lundberg GR och Sofia Sundell (verksamhetsgranskare). Suppleanter Erika Sjölund GR och Sixten Söderström GRM.

En strategi har arbetats fram under året utgående från diskussioner kring Rädda Barnens framtida arbete och prioriteringar. År 2018 var sista året för barnskyddsprojekten och i anslutning till strategidiskussionerna konstaterades att Rädda Barnen har som tredje sektor en viktig roll i arbetet med att lyfta fram barnets

rättigheter i utvecklingen av barnkyddsarbetet. Utgående från de erfarenheter som projektåren har givit och de behov som finns i samhället kommer verksamheten fortsätta som en del av ordinarie verksamhet.

Höst- och vårmöte

På föreningens vårmöte hölls en workshop på temat *Barn på Åland - möjligheter och utmaningar*. Innan workshopen höll vårmötets gäst Barnombudsman tillika Diskrimineringsombudsman Johanna Fogelström-Duns ett anförande. Utgående från mötesdeltagarnas erfarenheter och perspektiv diskuterades sedan vad som behövs för att Åland ska bli ett socialt hållbart samhälle ur ett barnrättsperspektiv.

Höstmötet gästades av Anna Mikkonen, Evelina Viitanen och Max Holm från Rädda Barnen Finland som berättade om vikten av att ha ett barnperspektiv i katastrofområden, hur barnvänliga platser byggs upp och hur beredskapsarbetet ser ut i världen och i Finland.

1.3 Personal

Verksamheten år 2018 omfattade 5,6 tjänster: verksamhetsledare (100 procent), lekterapeut (80 procent), ledare vid Öppna Förskolan (58 procent), ansvarig för barnens internet (80 procent), ansvarig för barnkonventionsarbete (100 procent), projektansvarig för utvecklingsprojekt inom barnskyddets område (100 procent varav 50 procent barnskydd och 50 procent med särskilt fokus på familjevård inom barnskyddet) samt information- och kansliansvarig (60 procent) samt en timanställd städare. Under året har tjänsterna som ansvarig för barnkonventionsarbete, ansvarig för barnens internet och information- och kansliansvarig varit delvis vakanta.

Från vänster: Jonna Varsa (barnkonventionsansvarig), Lotta Angergård (vik. verksamhetsledare), Janina Björni (projektansvarig), Linda Ehn (lekterapeut), Tanja Rönnerberg (ansvarig för barnens internet), Gunilla Ekqvist (ledare för Öppna förskolan) och Sofia Enholm (informations- och kansliansvarig).

För femte året i rad anställde föreningen även sex ungdomar för en månads sommarjobb som barnkonventionspiloter (80 procent). Föreningen anlät även en studerande som sysselsättande resurs vid lekterapi under sommaren (en månad).

Ordinarie verksamhetsledare Janina Björni har varit tjänstledig under år 2018 för att leda utvecklingsprojekten inom barnskyddets område. Under året har hon fortsättningsvis vikarierats av Lotta Angergård.

1.4 Finansiering

Penningautomatmedel

Rädda Barnen på Ålands verksamhet är i huvudsak finansierad med penningautomatmedel (PAF-bidrag) som söks på årlig bas. För år 2018 beviljades föreningen ett anslag på 288 000 €, för den ordinarie verksamheten (administration, lekterapi, öppna förskolan, barnkonventionsarbete, barnens internet och utbildning och information), 35 000 € för arbetet med utvecklingsprojekt inom barnskydd samt 12 500 € för ett integrationsprojekt för Öppna förskolan.

Övrig finansiering via stöd

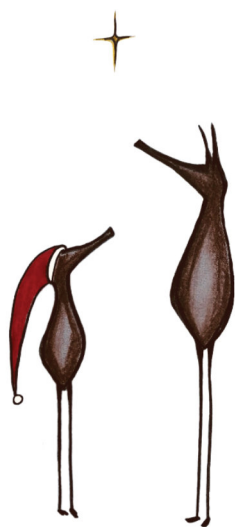
Sedan år 2015 är den finlandssvenska stiftelsen Bensow en ny finansiär för Rädda Barnen på Åland. Stiftelsen beviljade 200 000 € fördelat på fyra år för främjande av familjehemsverksamhet med fokus på svenskspråkiga barn. Stödet har möjliggjort en kontinuitet i arbetet som varit mycket värdefullt. En ny ansökan är gjord för fortsatt arbete med de mest utsatta barnen på Åland och i Svenskfinland. Rädda Barnen ansöker årligen om föreningsbidrag från Mariehamns stad. År 2018 erhöll föreningen 781,58 €.

Övrig finansiering inkluderar medlems- och deltagaravgifter, hyres-, räntor och dividendintäkter samt donationer till föreningen och för specifika verksamheter. I slutet av året mottogs ett arv i form av en fastighet.

1.5 Insamlingsarbete

Under året har medel inkommit till stödverksamheten på Åland och i världen genom försäljning av gratulationskort, kondoleanser och via öronmärkta inbetalningar. Inför julen samarbetade föreningen med illustratören Felicia Lindbäck och smyckestillverkaren Peter Lindberg. Felicia tecknade ett kort för Rädda Barnen med "Julfilurerna" som med sina stora hjärtan lyste upp decembermörkret med hopp och kärlek. Peter designade ett armband med ett hjärta av åländska träslag, ett hjärta av medmänsklighet och värme. Julgåvokorten gav intäkter både till Barnfonden och till Rädda Barnens arbete i Jemen. Armbandet såldes till förmån för Barnfonden. Samarbetet blev en succé då både kort och armband sålde slut. För andra året var det också möjligt att köpa gåvokort direkt via Rädda Barnens hemsida. I år var motivet på

korten Felicia Lindbäcks julfilurer. Försättningsvis har knappt 100 månadsgivare valt att varje månad betala in en varierande summa till föreningens verksamhet. Dessa inbetalningar utgör en viktig intäktskälla framför allt till den internationella verksamheten, men det finns även givare som genom månadsinbetalningar ger stöd till Barnfonden. Öronmärkta bidrag och insamlade medel går oavkortat till ändamålen. Inbetalningar till Matbanken kanaliseras vidare till den förening som driver verksamheten sedan hösten 2017.

En gåva som förändrar barns liv.

Felicia Lindbäcks julfilurer fick pryda årets julgåvokort. Intäkterna gick oavkortat till Rädda Barnens barnfond eller till arbetet i Jemen. Korten såldes förutom på kansliet på Norragatan även på Pub Stallhagen.

1.6 Föreningsinformation och samarbeten

Information om föreningens verksamhet är viktigt för att tydligt visa vad olika bidragsgivares medel går till och vilka verksamheter som Rädda Barnen bedriver. Det är även en källa till inspiration för mottagaren att aktivt bedriva barnrättsarbete.

Sociala medier är den viktigaste kanalen för information för föreningen. Rädda Barnens hemsida, Facebooksida och Instagram uppdateras regelbundet. Följarna och aktiviteten ökar. Ett resultat av det ökade arbetet av och med rättighetsbärarna är att föreningen sedan år 2017 har Snapchat. Kontakten till föreningens medlemmar och månadsgivare har även i år skett traditionsenligt med medlems- och månadsgivarbrev vår och höst. Brevet innehåller aktualiteter och information om verksamheten. I november 2015 lanserades även ett digitalt nyhetsbrev som är öppet för alla att prenumerera på.

Samarbeten och samverkan med andra organisationer och parter är en viktig del i föreningens verksamhet, vilket kan ses i anslutning till respektive verksamhetsområde i denna verksamhetsberättelse. Föreningen är medlem i ABF Åland som arbetar aktivt

för att få föreningar att samarbeta. Ett exempel på detta är de fortbildningsmöjligheter som Rädda Barnen tillsammans med Ålands Natur & Miljö, Regnbågsfyren, SKUNK och ABF Åland (huvudman) beviljats genom Erasmus+. Totalt 25 173 euro för projektet "Internationalisering tredje sektorn Åland" kommer att möjliggöra fortbildning för 24 personer från våra föreningar (personal/styrelse/annan) under två år.

Rädda Barnen har aktivt ställt sig bakom Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. I arbetet för att ställa om Åland har föreningen varit en aktiv aktör både i eget arbete men också i det arbete som sker i nätverket Bärkraft. Rädda Barnen beslutade under året att även bli medlem i föreningen bärkraft.ax Åland r.f.

2. Verksamheter & projekt på Åland

2.1 Lekterapi

Lekterapi är ett väldokumenterat redskap som bevisligen minskar rädslan inför operationer och undersökningar samt främjar tillfrisknandet hos barn. Rädda Barnen på Åland har sedan 1970-talet en lekterapeut som arbetar vid Ålands centralsjukhus. Verksamheten har under årens lopp utvecklats till att omfatta både förberedande och bearbetande lekterapi förutom inslag av lek och sysselsättning.

Lekterapi och barnperspektiv under renovering

Sedan september har lekterapiens bas Lekpaviljongen varit stängd på grund av fuktskada. Lekterapiens verksamhet har istället fått utföras i befintliga lokaler på barn- och ungdomsmottagningen samt avdelningen. I gott samarbete med vårdpersonalen har lekterapien ändå fått ta tillfällig plats och rum för att gynna arbetet med barn som besökt lekterapi. Lekterapeuten har skapat lek och arbetsyta som gynnar barn att bearbeta bland annat rädslor för sprutor, blodprovstagning samt sjukvårdsrädsla. Ett arbete som i de flesta fall ger ett gott resultat med tryggare och mindre rädda barn och familjer inom sjukvården.

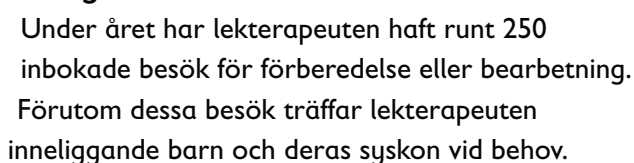
Samarbete för barnets bästa

När ett barn kommer till lekterapi på remiss från läkare eller rådgivningspersonal, träffar lekterapeuten barnet och familjen för att göra en bedömning av behovet och gör därefter upp en plan för hur barnet på bästa sätt kan hjälpas. Varje enskilt möte

Lekterapeuten ingår även i ett "Ät-team" tillsammans med läkare, sjuksköterskor, talterapeut samt dietister. Teamet arbetar med barn som av olika orsaker har ätsvårigheter från tidig ålder. Lekterapeuten medverkar som pedagog i planeringen inför barnens vård och deltar i behandling både på sjukhuset men även vid dagis- och hembesök.

Ett ständigt pågående arbete för lekterapeuten är att tillverka och förnya material som används vid förberedelser. Under året har användandet av iPads fortsatt att öka i lekterapin och nya filmer av olika undersökningar har spelats in i förberedande syfte. Då vården och vårdssituationer är en ständigt pågående process tillverkas nytt material kontinuerligt för att varje barn/ungdom ska kunna förberedas på bästa sätt. Under året har man även arbetat mer med att utveckla bildstöd som komplement till alla olika vårdssituationer. Lekterapeuten tillsammans med vårdpersonal tillverkar och använder bildstöd för att förtydliga sitt arbete så att även barn med kommunikationssvårigheter samt barn och familjer med annat hemspråk ska ha lättare att förstå och bli trygga i vad som händer i vården.

I början av året var lekterapin åter tillbaks i lekpaviljongen och i nyrenoverade lokaler på mottagningen samt avdelningen. Arbetet med att planera en inbjudande miljö i temat skog och natur inleddes och påbörjades försiktigt under hösten. Tanken är att skapa en naturtrogen och intressant "tematråd" som startar på mottagningen och kan följas hela vägen in till avdelningen. Utelekplatsens planering har fortskridit genom att markytan är färdigställd och ritningarna är klara. Nu inväntas byggstart under våren 2019.

Dagligen besöker uppemot 25 barn sköterske- och läkarmottagningen och dessa barn kommer och går i lekaviljongen under dagen för pyssel, lek och spel. Linda Ehn har under året arbetat 80 procent som lekterapeut. Under sommaren bemannades lekterapi av studerande Julia Liewendahl som sysselsättande resurs.

Det är fantastiskt att se hur man med tålamod och målmedvetenhet kan hjälpa familjer och barn som kämpat i många år med kronisk sjukdom och med den ofta rädsla/ångest inför exempelvis blodprovstagning/injektioner. Att se barnens glädje och stolthet när de slutligen lyckats är en fantastisk känsla för samtliga inblandade.

Linda Ehn, Rädda Barnens lekterapeut om lekterapiens möjligheter

2.2 Föräldrar och barngruppen ”Öppna förskolan”

Föräldra- och barngruppen ”Öppna förskolan” är en samlingspunkt för barn och föräldrar som är hemma på dagarna. Barnen träffar andra barn för att leka och föräldrarna träffar andra vuxna. Här kan man samlas och umgås och ingen föranmälan behövs. Verksamheten består av pyssel, sång och social närvaro, under ledning av öppna förskolans ledare Gunilla Ekqvist som arbetar 60 procent av heltid. Deltagarna kan komma när de vill mellan 9.30-12.30 på vardagar. Majoriteten av de som besöker verksamheten är barn under 3 år, men äldre barn är också välkomna.

Välbefinnande och nätverk

Verksamheten har som syfte att värna om småbarnsföräldrars psykiska välbefinnande och erbjuda föräldrarna ett forum för vuxenkontakt. Barnen gagnas både i och med kontakten till andra barn samt genom att föräldrarna kan utbyta erfarenhet och idéer och på så sätt utvecklas i föräldrarollen. Öppna förskolan kompletterar kommunens barnomsorg genom att den huvudsakligen baseras på att föräldrarna ansvarar för sitt eget barn och hela tiden är närvarande.

Öppna förskolans verksamhet har under året strävat att följa skolarbetet, med vissa undantag, och har haft uppehåll under jul- och sommarledigheterna. Höstterminen inleddes i mitten av augusti med några veckors utomhusverksamhet i lekparken på Ljungvägen. Därefter har vi haft inomhusverksamhet i lokalen på Norragatan 24, tisdagar, onsdagar och torsdagar och utevistelse måndagar och fredagar. Under december, januari och februari har vi haft enbart inomhusverksamhet.

Deltagare

Under år 2018 betalade 75 familjer deltagaravgift (detta kan jämföras med 87 familjer år 2017 och 71 familjer år 2016). I medeltal deltog 10 barn per dag i verksamheten, detta jämfört med drygt 8 år 2017 och 14 barn år 2016. Av dessa var i snitt knappt 5 flickor och knappt 5 pojkar. Information om verksamheten sprids sedan år 2014 även

på engelska. Arbetet med att inkludera fler inflyttade familjer i verksamheten har påbörjats. Under år 2018 rekryterades en projektledare för att öka mångfalden bland besökarna på Öppna förskolan. Projektet kommer att genomföras år 2019 med hjälp av medel från Paf och egen finansiering. Föreningen tar ut en deltagaravgift om 40 € per termin, med möjlighet för avgiftsfritt deltagande om behov finns.

Föräldrar om verksamheten våren 2018:

Vad betyder Öppna förskolan för dig som förälder?

Rutin i dagliga livet, socialt, gemenskap, mindre ensamhet!

Det betyder lite "gratis avlastning" för mig som ensamstående. Barnet kan lättare hitta på saker att göra/leka själv utan mig även om ju jag behöver ha koll.

Vad betyder Öppna förskolan för ditt barn?

Möjlighet att lära sig att socialisera med andra barn, lära sig att sitta stilla under t.ex. sångstunden, vänja sig vid att komma till en annan miljö och dela med sig av leksaker etc. Bra sätt att lite förberedas inför kommande dagisstart.

Sedan hon började gå springer hon nästan till dörren när vi kommer fram, så det betyder nog mycket för henne.

2.3 Barnens internet

Åländska barns internet- och medieanvändning är övervägande positiv och det är få barn som råkar illa ut. För att fortsättningsvis upprätthålla en trygg och sund internet- och medieanvändning krävs att både barn och vuxna får tillgång till aktuell information samt de verktyg och strategier som behövs för att vara aktiva medborgare i vårt digitala samhälle. Barnens internet erbjuder fortsättningsvis en omfattande uppsökande verksamhet, vars huvudsyfte är att förmedla information, kunskap och föra dialog med barn och vuxna. Personal i verksamheten har varit anställda på 80 procent av heltid. Dan Sundqvist avslutade sin anställning i augusti och efter några månaders vakans på tjänsten är Tanja Rönnberg anställd som ansvarig för Barnens internet från och med 26 november 2018.

Skolbesök och föreläsningar

Barnens internet har under året 2018 erbjudit alla åländska grundskolor lektioner (främst till årskurserna 2, 4 och 6) om sund och säker internet- och medieanvändning. Uppföljning har gjorts i de klasser som tidigare har haft besök av Barnens internet men även nya klasser har fått information om och möjligheten att diskutera frågor rörande barns digitala vardag.

Verksamheten har under vårterminen 2018 hållit regelbundna lektioner för elever och besökt 13 av landskapets skolor. Verksamheten har även besökt och föreläst på föräldramöten och personalmöten, under våren besökte verksamheten tre skolor (ca 55 deltagare) och höll en föreläsning för personalen på ett daghem (6 deltagare). Föreläsningarna för föräldrar/vårdnadshavare har behandlat barns digitala vardag (bl.a. digitalt spelande, sociala medier, utsatthet på internet) och föräldrar/vårdnadshavare/vuxna kan bli mer delaktig i barns digitala liv. Föreläsningen för dagispersonalen riktade sig till att motverka barns utsatthet på nätet med fokus på barnens integritet och sexuella övergrepp.

Foto: Siri Lindén

Utöver föreläsningarna och lektionerna har Barnens internet även upprätthållit aktuell information och rapporter på Rädda Barnens hemsida. Detta i ett led att ytterligare ge barn och vuxna verktyg för att känna sig trygga i deras internetvanor och medieanvändning.

Nätverk och samarbeten

Under året har verksamheten samarbetat med flera olika aktörer på Åland. Samarbeten har utmynnat i olika evenemang som fokuserat på informationsspridning och kunskapsbildning kring barns digitala vardag.

- ABF, Skunk och Barnens internet bjöd in till en gemensam föreläsning om sociala medier med gästföreläsaren Jockum Hildén (forskare, Helsingfors universitet). Föreläsningen besöktes av 16 personer.
- Under våren ordnade Barnens internet och Barnkonventionsansvarige kursen DO IT. Kursen riktade sig till ungdomar med målet att ge kunskap till ungdomarna om hur man praktiskt genomför påverkansarbete.
- I oktober bjöd Barnens internet in till en föreläsning om pornografins påverkan på barn. Föreläsningen riktade sig främst till de som möter barn dagligen.
- Nätmobbningsgruppen består av aktörer som möter barn och unga (Barnens internet, Datainspektionen, Folkhälsan, Fältarna, polis och personal från Ålands grund- och gymnasieskolor). Under hösten 2018 har gruppen varit vilande.

Expertgrupper med barn

I arbetet att aktivt inkludera och höra barn har Barnens internet fortsatt med sina expertgrupper med barn. Expertgruppernas uppgift är att dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper om internet- och medieanvändning och på så vis bidra till att öka kunskapen om barns digitala vardag för både föräldrar och andra professionella som möter barn. Under året har Barnens internet träffat en expertgrupp från en åländsk lågstadieskola.

Man ska vara vaksam och försiktig när man rör sig på Internet, framförallt om man börjar prata med någon ny. Det finns personer på internet som säger att de är yngre än vad de egentligen är och man ska inte träffa dem ensam.

Barn i expertgruppens diskussion om nya kontakter på Internet

Skolfred

Med Folkhälsan på Åland som huvudarrangör samarbetar Rädda Barnen med utbildningsbyrån och grundskolorna i landskapet för skolfred på Åland. Under begreppet skolfred samlar organisationerna insatser och stödåtgärder till skolorna i arbetet mot att förebygga mobbning samt främja tolerans och respekt.

Enskilt stöd

Verksamheten har under året erbjudit allmänt stöd åt barn och vuxna i frågor som berör barns internet- och medieanvändning. Även skolor har fått handledning och råd för att genomföra olika evenemang och aktiviteter för att motverka problematik kopplad till barns digitala vardag.

Övriga nämnvärda aktiviteter

Under föregående år (2017) blev Dan Sundqvist vald att representera Rädda Barnen på Åland r.f. i styrgruppen för ReGeneration 2030. ReGeneration 2030 höll sitt första årliga återkommande möte på Åland i augusti 2018. Syftet med ReGeneration 2030 är att föra samman engagerade ungdomar och unga vuxna att diskutera hållbarhetsfrågor med utgångspunkt från FN:s Agenda 2030.

2.4 Barnkonventionsverksamhet

Alla barn under 18 år har egna mänskliga rättigheter och alla barn som uppehåller sig på Åland har rätt att få sina grundläggande mänskliga behov tillgodosedda. Rädda Barnen har noterat att det idag finns ett stort behov av att stärka medvetandet och kunskapen om barns rättigheter på Åland. Både vad gäller de som är skyldiga att tillgodose rättigheterna (t.ex. kommuner) och hos barn och unga själva. Arbetet med att stärka medvetandet kring Barnkonventionen, vidareutveckla verktyg och metoder

för att bättre inkludera barn och unga är centralt när man arbetar med barnrättsfrågor. Mot den bakgrunden har Rädda Barnen en särskild barnkonventionsansvarig anställd på heltid. Arbetet är en del i föreningens ordinarie verksamhet från och med år 2015. Barnkonventionsansvarig Danielle Lindholm har varit tjänstledig från och med september men arbetat vissa timmar fram tills att vikarie Jonna Varsa började i november.

Barnkonsekvensanalys i landskapsförvaltningen

Barnkonsekvensanalys som begrepp är idag känt på Åland och lyfts av beslutsfattare på både kommunal och landskapsnivå. Utmaningen har varit, och är, att förankra metoden inom respektive förvaltning. Föreningen har samarbetat med utbildnings- och kulturavdelningen vid Ålands landskapsregering och bistått med att utföra en barnkonsekvensanalys av befintlig grundskolelag. I arbetet hördes elevråd, föräldrar och andra sakkunniga från skolor och tredje sektor. Flera centrala frågor belystes i utredningen. Föreningen rekommenderar att en barnkonsekvensanalys även genomförs på förslaget till ny grundskolelag för att utreda att barns rättigheter enligt Barnkonventionen beaktas i den nya lagen.

Utbildning och inspiration

Under våren har Rädda Barnens barnkonventionsansvarige haft möjlighet att föreläsa om barnkonventionen för Vårdö kommun. Diskussioner har inletts med Mariehamns stad om samarbete för att utbilda personalen om Barnkonventionens innebörd för förvaltningen. En utbildning för stadens förvaltning ordnas i januari 2019. I februari besökte Rädda Barnen Föglö skola och utbildade 19 elever om deras rättigheter enligt Barnkonventionen i skolan. Föreningen har även handlett Mariehamns stadsbibliotek med att höra barn i arbetet med utvecklingen av bibliotekets barnavdelning. Ett tjugotal barn från daghem i Mariehamn deltog i en rundvandring och workshop på barnavdelningen. Resultatet av höranden av barn kommer kunna ses under nästa år då biblioteket firar 30 år. Ett exempel är att barnen bidragit till utformningen av en ny utlåningsdisk.

Ungdomsarbete och stärkande av rättighetsbärarna

En del av barnkonventionsansvarigas uppdrag är även att stärka rättighetsbärarna. Detta sker i varierande form och här är föreningen en möjliggörare, en katalysator eller en inspiratör för barn och unga att känna till sina egna rättigheter och använda sig av dem. Möjligheten för fler unga att representera Rädda Barnen och ge inspel i den offentliga diskussionen har givits under året, bland annat har årets sommarjobbare varit konferencierer på Forum för samhällsutveckling. I år ordnades kursen DO IT för ungdomar som vill lära sig mer om påverkansarbete. Kursen erbjöd föreläsningar och workshops om politiskt-, kulturellt- och normkreativt påverkansarbete i praktiken med stöd av Barnkonventionen och Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Totalt deltog nio ungdomar från grundskola och gymnasium och sju nordiska föreläsare.

Även i år deltog Rädda Barnen i Prideparaden med stor uppslutning. Styrelsemedlem Elida Westmark deltog i Ålands Feministparaplys delegationen från Åland vid

Maktsalongens nätverksträff för unga kvinnor i ledarposition i november. Elvira Lohrén deltog på ungdomsforumet Globbals träff med temat Hållbar livsstil. Träffen arrangerades i november på Biskops Arnö i Sverige och följs upp med en träff under våren 2019 på Hanaholmen utanför Helsingfors.

Rädda Barnens Barnkonventionspiloter 2018

Det är femte gången som Rädda Barnen på Åland erbjuder sex ungdomar sommarjobb i föreningen. Årets barnkonventionspiloter var Jhody Strandell, Faten Abdulhosen Abdulmajid, Elvira Ekqvist, Gustav Flink, Amanda Larsson och Léna Hachem som arbetade hos oss under perioden 11 juni-6 juli. Uppdraget var att på olika sätt sprida information om Barnkonventionen. För fjärde året genomfördes workshops om Barnkonventionen, normkritik och åldersmaktsordning som en del av rekryteringsprocessen och för att möjliggöra för fler unga att stärka medvetandet om sina rättigheter. Rädda Barnens unga utbildare höll i workshopparna som var uppskattade av de drygt 30 deltagarna. Årets piloter deltog på Alandica Debatt, ordande familjepicknick på 4H gården dit drygt 400 personer kom, lekdagar på Gregersö tillsammans med Folkhälsan samt besökte daghem och berättade för barnen om Barnkonventionen.

2018 års barnkonventionspiloter: Léna Hachem, Gustav Flink, Jhody Strandell, Amanda Larsson, Elvira Ekqvist och Faten Abdulhosen Abdulmajid.

Rädda Barnens Ungdomskaffe

Under år 2016 valde Rädda Barnen på initiativ av det årets Barnkonventionspiloter att starta "Rädda Barnens Ungdomskaffe", en satsning som har gjort att det nu finns en kärna av aktiva ungdomar i föreningen. Kaffet arrangeras en gång i månaden

tillsammans med ett värddpar där ungdomarna själva är med och bestämmer temat. Under år 2018 har kaffet haft flera intressanta föreläsare och teman. Ett axplock av dessa teman är presidentvalet, krig, jämställdhet på dagis samt handel med barn. Upplägget har varit väl omtyckt bland ungdomarna och nya träffar är planerade för år 2019.

Rädda Barnen arrangerade också ett hörande för ungdomar om kommunreformen som gästades av kansliminister Nina Fellman. Upplägget hade Ungdomskaffe som modell för mötet. Föreningen skrev sedan ett remissvar till regeringen om reformen där inspel från ungdomar togs med i remissvaret.

Bästa samtalet hittills om kommunreformen, med Rädda barnens ungdomsgrupp. Stort tack!

Nina Fellman, kansliminister

ReGeneration 2030 – unga arbetar för en hållbar värld

Under året har Dan Sundqvist blivit vald att representera Rädda Barnen på Åland r.f. i styrgruppen för ReGeneration 2030. ReGeneration 2030 Summit ordnades på Åland i augusti med ett 80-tal deltagare från länder kring Östersjön. Syftet var att föra samman engagerade ungdomar och unga vuxna för att diskutera hållbarhetsfrågor med utgångspunkt från FN:s Agenda 2030. Mötet har väckt intresse inrikes så väl som utomlands och blivit ett startskott för ungas samarbete kring hållbarhet i regionen.

Under hösten började Rädda Barnen tillsammans med SKUNK (Skärgårdsungdomarnas intresseorganisation r.f.) och Ålands Natur och Miljö planera ett läger för unga kopplat till ReGeneration 2030. Ett klimatläger för, av och med unga ordnas i februari 2019.

Mötesplats på Rockoff

För andra året i rad satte Rädda Barnens ungdomsgrupp upp en "safe zone", en mötesplats i Mariehamn under Rockoffkvällar. I år hade antalet kvällar utökats till fem och tidpunkten en timme senare, dvs mellan kl. 19-23.00. Idén och upplägget var det samma som året innan; att bidra till en tryggare festivalstämning genom att skapa en mötesplats för unga. Ett tält sattes upp vid Esplanaden längst upp mot Torggatan och utgjorde navet för mötesplatsen och där fanns både ungdomar och vuxna från Rädda Barnen. Ungdomsgruppens initiativ bottnar i att de sett ett behov av att ha en plats där du kan bestämma mötespunkt samt umgås med vänner under Rockoff utan influensen av alkohol. På plats fanns även gratis ansiktsmålning för de yngre barnen och en sparbössa så att den som ville kunde ge ett bidrag till Rädda Barnens barnfond.

Utbildare i normkritik och åldersmaktsordning

Tack vare våra unga utbildare på området normkritik och åldersmaktsordning har två workshops anordnats i anslutning till rekryteringen av barnkonventionspiloterna. En utbildning har även ordnats för ungdomar på en Ungdomshelg för föreningsaktiva unga på Åland.

2.5 Utvecklingsarbete inom barnskyddets områden

På Rädda Barnen möter vi i vårt arbete dagligen utsatta barn och deras familjer. Vi möter också vuxna som arbetar nära barnen och vuxna som ställer upp frivilligt för att hjälpa utsatta barn. Vi ser myndigheter som arbetar hårt för att räcka till, men vi ser också att akuta lagstadgade uppgifter måste prioriteras och att de övergripande, mer otydliga i sin adressering, får vänta.

Rädda Barnens utvecklingsarbete inom barnskyddets område inleddes i maj år 2014 under ledning av projektansvariga Janina Björni och med finansiering av PAF-medel. Efter att föreningen från och med januari 2015 också erhöll stöd från stiftelsen Bensow för familjehemsverksamheten i projektet har arbetet genomförts som två separata halvtidsprojekt "Utvecklingsarbete inom barnskyddets område" och "Främjande av familjehemsverksamhet". Projektområdena har kompletterat varandra och givit ökade möjligheter till ett mer långsiktigt arbete. År 2018 var sista verksamhetsåret för det av PAF finansierade projektbidraget.

2.5.1 Utvecklingsarbete inom barnskyddet

Projektets övergripande målsättning har varit att göra det utsatta barnets perspektiv synligt, främja barnets rättigheter och öka barnets delaktighet. Syfte har varit att komplettera de offentliga resurserna genom att se utvecklingsmöjligheter för frågor som kan bidra till att förbättra utsatta barns situation och som berör hela landskapet.

Oro för ett barn

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt och ett särskilt skydd. Vissa vuxna har i sin yrkesroll en juridisk skyldighet att anmäla oro för ett barn till myndigheterna. Övriga vuxna har ett ansvar och möjlighet att göra detsamma. För att öka kunskapen om barns utsatthet och om barnskyddets arbete, sänka tröskeln och minska rädslor för att förvärra barnets situation har projektet gjort ett aktivt informationsarbete kring anmälningsplikt och anmälningsmöjlighet samt barnskyddets roll och syfte. Detta har huvudsakligen skett i form av föreläsningar till personalgrupper på inbjudan av dem. Under 2018 har de flesta tillfällen initierats av daghem för personal och föräldrar samt av ÅHS för enheters personal, men projektansvariga har också föreläst om frågorna för till exempel Matbankens frivilliga, Rädda Barnens barnkonventionspiloter samt diakonissor och ungdomsarbetare i kyrkan. "Feedbacken" har varit mycket positiv och behovet av mer kunskap tydligt. Det har även funnits en viktig poäng i att Rädda Barnen har ett oberoende barnrättsperspektiv som grund i föreläsningen.

Klart och tydligt, också att ingen förälder med flit missköter sitt barn.

Jag visste inte att vi hade anmälningsplikt.

... för studerande tror jag att det hjälper att få pusselbitar på plats.

Föreläsningen innehöll allting, som jag behövde få höra igen och lite till.

Från föreläsningar om Oro för ett barn och anmälningsplikten år 2018.

Barns rätt som anhöriga

När barnets föräldrar eller andra vuxna som har hand om barnet är sjuka eller lever i en utsatt situation påverkar det alltid barnet. Barnet har rätt till delaktighet och stöd vid behov, men är trots det allt för ofta osynligt. Rädda Barnens planerade därför att under år 2018 tillsammans med ÅHS söka och stärka rutiner för att se och stöda anhöriga barn i sjukvården. Personalförändringar inom ÅHS ledde till att uppstarten av ett något förändrat projekt kom igång först hösten 2018. Kontakt initierades då från cancervården som beslöts bli pilotområde för arbetet. Inledande möten och en föreläsning har hållits under år 2018, men då projekttiden gick ut har föreningen beslutat att det viktiga arbetet fortgår under år 2019 inom föreningens ordinarie verksamhet.

En viktig del av arbetet med barn som anhöriga riktar sig direkt till barnen. Möjligheten att träffa andra barn med liknande erfarenheter är ett betydelsefullt stöd och en förebyggande insats för barn som lever i utsatta livssituationer. Upplevelsen att man inte är ensam och att få bekräftelse på att man som barn inte bär ansvar för sina föräldrar kan vara avgörande för ett barn på kort och lång sikt. Denna möjlighet har saknats i det åländska samhället så därför ordnade vi tillsammans med USM r.f. och Folkhälsan för andra gången ett SE MEJ-läger på Åland för barn som har missbruk eller psykisk ohälsa i familjen. De tio åländska platserna fylldes snabbt och vi ser ett stort behov av dylik verksamhet på Åland. Ambitionen var även att starta en grupp för barn som är anhöriga till psykiskt sjuka eller missbrukande vuxna. Det första steget togs under år 2018 då vi arrangerade en utbildning för ledare för stödgrupper för barn och 42 personer deltog. Efter utbildningen gjordes förberedelser för uppstart av barngrupp, men en av de tilltänkta ledarna fick förhinder och en nyrekrytering var inte möjlig i det skedet. De ramar och förutsättningar för en barngrupp som skapats inom projektet kommer dock att tas in i föreningens ordinarie verksamhet år 2019.

Förutom den rent konkreta verksamheten som än så länge når ett mindre antal barn har också spridningen av information om SE MEJ-läget ett viktigt syfte. Genom att sprida kunskap bidrar vi till att sänka trösklarna för att prata om anhöriga barns situation och barnets rätt till stöd.

Barnets rätt till delaktighet

Janina Björni har följt utvecklingen och aktivt engagerat sig i frågor som rör intressebevakning för barn. Enligt Barnkonventionen har alla barn rätt att vara delaktiga i ärenden som rör dem själva. Det betyder att, utifrån barnets utvecklingsnivå, ska barnet få information det kan förstå och barnets åsikter ska lyftas fram och beaktas. I de fall när barnets vårdnadshavare, oftast föräldrar, inte kan vara den som neutralt för fram barnets åsikt (ensam eller tillsammans med barnet) har barn som är barnskyddsklienter eller misstänkt brottsoffer rätt till en annan vuxen som för deras talan, en annan intressebevakare. I det enskilda barnets fall kan den vuxna person som får den uppgiften spela en väldigt viktig roll. En fortbildningsträff har ordnats för att ge uppdatering kring frågor som rör intressebevakning i brottmål för poliser och intressebevakare. Träffen var uppskattad och gav utrymme till generella diskussioner om situationer, rutiner, lagar och praxis som underlättar samarbetet och förståelsen vid de gemensamma insatserna i ett enskilt barns ärende.

En utbildning för nya intressebevakare skulle vara nödvändig på Åland. Föreningens intention var att med stöd av landskapsregeringen erbjuda en sådan under året. Men tyvärr har det inte varit möjligt att komma till en lösning som är likvärdig de finskspråkiga utbildningarna.

Tidigt stöd och frivilliga som mår bra

När barnet är klient inom barnskyddet är stödperson och stödfamilj en betydelsefull frivillig stödåtgärd. För att bidra till att stärka och utveckla den viktiga stödverksamheten, som organiseras separat av de olika kommunernas barnskydd, har Rädda Barnen utbildat och förmedlat möjliga stödpersoners och stödfamiljers kontaktuppgifter till kommunerna under många år. Behovet är fortsättningsvis stort och under året togs ett krafttag för att rekrytera nya frivilliga och för att ge dem en välbehövlig beredskap, en introduktion i uppdraget och barnens möjliga livssituationer. Stödpersoner och stödfamiljer har också haft möjlighet att delta i Rädda Barnens nätverksträffar inom familjevårdsprojektet.

2.5.2 Främjande av familjehemsverksamhet

Barn som av olika anledningar inte kan bo hemma, som tillfälligt eller varaktigt berövats sin familjemiljö eller som för sitt eget bästa inte kan tillåtas stanna kvar, har enligt barnkonventionen ”rätt till särskilt skydd och bistånd från statens sida”. Staten ska säkerställa alternativ omvårdnad för dessa barn och enligt vår nationella lagstiftning är det i första hand att barnet får bo i ett familjehem. Ett familjehem är ett ”vanligt” hem som fått förberedelse för att kunna förstå barnets särskilda situation och utvärdera sin egen förmåga att stöda barnet. Familjehem kallas också fosterhem. Att familjevården verkställs på ett kvalitativt sätt och att det finns tillgängliga familjehem är myndigheternas ansvar gentemot barnen. I mars 2015 trädde ny familjevårdslagstiftning i kraft på Åland.

Lagen tydliggör kommunernas och familjevårdarnas rättigheter och skyldigheter på ett nytt sätt. Även barnens roll i familjehemmet syns i vår lagstiftning, något som var unikt i Norden. För att stöda och komplettera kommunernas insatser inledde Rädda Barnen år 2015 en fördjupad fyraårig satsning på att utveckla och implementera åtgärder som bidrar till en mer kvalitativ och långsiktigt hållbar familjehemsverksamhet på Åland. Projektet har fokus kunskapsutbyte på svenska och samarbete sker även med andra aktörer utanför Åland. Verksamhetsåret 2018 var projektets fjärde år.

Utbildning – en förutsättning för hållbar utveckling

Rädda Barnen har genom projektet slutit avtal med samtliga 16 kommuner på Åland om utbildning och stöd inom barnskyddets familjevård. Rädda Barnen har också under året förverkligat utbildningar som beställs och bekostas av enskilda kommuner samt en fortbildning om tonåringar i familjevård. Utbildningarna sker inom ramen för PRIDE-programmet och bygger på att familjevårdaren och socialarbetaren är ett team i barnets ärende. Därför är fortbildningarna oftast gemensamma och deltagarna kan ta del av olika upplevelser och perspektiv.

Nätverk – erfarenhetsutbyte och stöd

Hösten 2018 kunde vi tillsammans med vår samarbetspart Barnavårdsföreningen äntligen förverkliga en familjehemshelg på svenska. Familjehem från olika håll i Svenskfinland, tolv vuxna och samtliga femton barn i familjerna samlades under en helg på Högsand i Hangö för gemensam samvaro och erfarenhetsbyte. Helgen blev unik i det att vi alla pratade svenska och att allt material också var på svenska vilket gav en möjlighet för familjehemmen att dela erfarenheter och få kunskap på sitt eget känslspråk. Tack vare stiftelsen Bensows understöd gavs möjligheten att möta de olika familjernas behov i anslutning till helgen och att i konkreta situationer verkligen beakta allas lika värde och jämlika möjligheter. Till exempel var utgångsläget att alla som vill ska ha möjlighet att delta, oberoende av fysiskt avstånd till Högsand. Deltagarna betalade en symbolisk avgift som i de flesta fall bekostades av barnets barnskydd.

“

Ingen har bjudit oss något på svenska förr.

Bra att få se barnen njuta tillsammans med andra barn och inte bara med oss.

Vuxengrupper och barngrupper var bra.

Vill ha ännu mera tid att diskutera.

Reflektioner och feedback från vuxna familjehemshelg 2018

Rädda Barnen erbjuder nätverk för olika aktörer inom familjevården. Familjevårdare och stödfamiljer ges möjlighet att delta i nätverksmöten och att få information om evenemang och material per e-post. Ett e-postnätverk upprätthålls för åländska och finlandssvenska aktörer. Behovet av erfarenhetsutbyte, utökad kunskap och tillgång till information på svenska är uppenbart. Utmaningen är att skapa långsiktighet i de olika samarbetsformerna.

Ökad kunskap om familjehemsplacerade barns situation bland berörda vuxna

Familjevården är ett teamarbete där socialarbetarens roll är central. Genom att ordna utbildnings- och fortbildningstillfällen, sprida tillgängligt informationsmaterial och låta översätta utbildningsmaterial, arbeta på rekommendationer och vid behov ge stöd i enskilda frågor är projektet en resurs för socialarbetarna. Under år 2018 har projektet ordnat seminarier om familjevård. Syftet var att öka kunskapen om och förståelsen för familjevård för barn i barnskyddet samt att öka "vi" känslan genom att samla politiker, myndigheter (sociala, skola och dagvård) och familjevårdare kring ämnet med ett tydligt barnperspektiv. Ett av tillfällena hölls i Vasa i samarbete med Vasa stad och två tillfällen hölls på Åland, ett på norra Åland och ett i Mariehamn.

De berörda barnens rätt till delaktighet

De placerade barnens möjligheter att vara delaktiga behöver stärkas. Delaktighet i sitt eget ärende är av stor betydelse för trivsel och trygghet. Barnens erfarenheter ska också tas tillvara på ett mer generellt plan för utvärdering och utveckling av verksamhet. I den PRIDE- förberedande utbildning som projektet genomför lyfts det blivande familjehemmets biologiska barns rätt till delaktighet och stöd vid behov fram. Under året har arbetet fortsatt med att tydliggöra barnets utsatta position och vikten av att det finns metoder och personer som underlättar för barnet att dela med sig av sina åsikter och behov. Konkret handlar det om information om *My story* (barnets egen bok), *Maxida grävling*s arbetsbok samt andra metoder för att ge barn information, höra deras åsikter och för vuxna att skapa rutiner i diskussioner med dem

Foto: Pixabay

2.6 Utbildning, information och påverkansarbete

Information och utbildning är viktiga komponenter i arbetet med barns rättigheter. Det ingår som en integrerad del i föreningens verksamhetsområden att sprida kunskap och kännedom om barns villkor och rättigheter. Arbetet inkluderar också inköp av relevant litteratur till Rädda Barnens resursbibliotek samt att sprida och producera informationsmaterial. I år har ytterligare ett nytryck gjorts av foldrarna "Oro för ett barn" och "Behöver du eller din kompis hjälp". Vi har även fortsättningsvis upplevt ett stort intresse av handboken "Stopp min kropp" och foldern "Kort om barnkonventionen". Alla nyblivna föräldrar har även under år 2018 fått boken "Leva med Barn" av barnläkaren Lars H Gustafsson.

Föreläsning "STOPP! MIN KROPP!"

I januari föreläste Åsa Landberg, psykolog och psykoterapeut med lång erfarenhet av att arbeta med barn som utsatts för våld. Målgruppen var vuxna som möter barn i yrket och på fritiden. Åsa gav i sin föreläsning hjälp till målgruppen att fundera kring hur vi pratar med barn och unga om kroppen, gränser och sexualitet. Utgående från vardagssituationer gavs förslag på strategier för hur vi kan agera. Föreläsningssalen var fullsatt och filmades därför och finns tillsammans med annat material på Rädda Barnens hemsida.

Föreläsning "Ge ditt barn 100 möjligheter istället för 2"

I samband med Åland Pride föreläste Kristina Henkell utgående från sin bok "Ge ditt barn 100 möjligheter istället för 2". Målgruppen var föräldrar och pedagoger och över 100 personer fyllde stadsbiblioteket för att få ökad kunskap kring genus och genusfällor och konkreta tips och idéer hur vi kan skapa ett jämställt samhälle. Samarbetspartners var Ålands litteraturförening, Regnbågsfyren, Waldorfskolan och Ålands Feministparaply r.f.

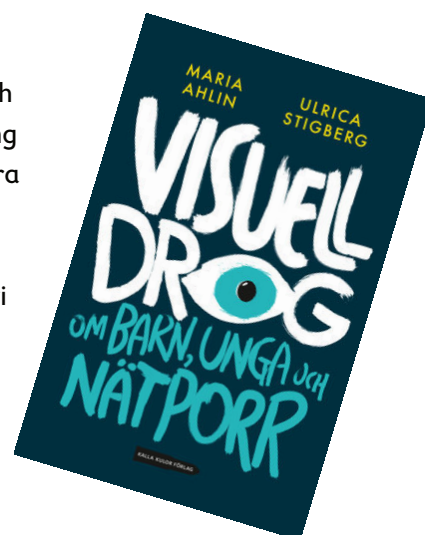
Föreläsning "Barn som anhöriga"

I augusti hölls en fortbildningsdag om att prata med och ge stöd till barn som lever i svåra livssituationer. Föreläsare fil mag Agneta Rönn har i över 30 år mött barn som lever i svåra livssituationer i sitt arbete som bland annat skolkurator, inom socialtjänsten med fältarbete, inom utredningar och öppenvård samt med institutionsplaceringar och familjehemsplaceringar. Hon har även verkat som samordnare och utvecklare för stödgruppsverksamhet och därutöver under fem år utbildat i samtal med barn vid Lunds universitet. Utbildningen var en del av arbetet med att starta stödgrupper för barn som är anhöriga till föräldrar som lever i missbruk, men riktade sig även till en bredare grupp yrkesverksamma vuxna som möter barn.

Föreläsning "Barn, ungdomar och nätporr"

I oktober föreläste författaren Ulrica Stigberg på temat *barn och nätporr* för en varierad grupp av pedagoger, skolpersonal samt andra viktiga vuxna i barn och ungas närhet. Föreläsningen tog avstamp i boken "Visuell drog - om barn, unga och nätporr"

som Ulrica Stigberg skrivit tillsammans med Maria Ahlin och berör frågeställningar så som; Vad möter en nyfiken nioåring idag och hur påverkar dagens lättillgängliga pornografi våra barn och unga? Finns det något samband mellan pornografikonsumtion - hälsa, relationer och sexuella erfarenheter som vi behöver ta på allvar? Och hur pratar vi med barn och ungdomar om detta? Boken "Visuell drog - om barn, unga och nätporr" finns i föreningens bibliotek.

Barnkonventionens dag

Den 20 november uppmärksammade Rädda Barnen traditionsenligt Barnkonventionens dag. I år firade vi i verksamheterna Öppna förskolan och Lekterapin. På lekterapin på Barn- och ungdomsenheten vid ÅHS delade Linda ut ballonger och på Öppna förskolan bjöd Gunilla på tårta och ballonger. Vi uppmärksammade även Barnkonventionen på sociala medier för att öka kunskapen om konventionen och dess innehåll. Den 19 november var Janina Björni inbjuden sakkunnig för att föreläsa om familjevård vid stiftelsen Bensows seminarium.

Rädda Barnen-priset 2018

I anslutning till Barnkonventionens dag den 20 november delades årets Rädda Barnen-pris ut. I år gick priset till Hanna Salmén, IF Finströmskamraterna och Åland United med motiveringen: *"Rädda Barnen-priset år 2018 tilldelas initiativtagare Hanna Salmén, IF Finströmskamraterna och Åland United för att de i flera år gratis har arrangerat fotbollsskola för tjejer. De har på ett medvetet sätt gått in för att fånga upp alla de tjejer som vill prova på att spela fotboll oberoende av tidigare erfarenheter av sporten eller ekonomiska förutsättningar i familjen. Genom Annica Sjölund Summer Camp kan vi också se en positiv diskriminering då pristagarna vill lyfta tjejer. Satsningar som denna banar väg för att göra idrotten mer jämställd och jämlik."*

Hörande och påverkansarbete

Rädda Barnen har under året givits möjlighet att påverka i barnrättsfrågor i olika forum. Föreningen har bland annat hörts av social- och miljöutskottet vid behandlingen av det externpolitiska meddelandet för att berätta om Rädda Barnens förebyggande och främjande arbete i ljuset av #metoo. Föreningen har även lämnat remissvar på kommunstrukturreformen. I anslutning till arbetet med remissvaret hölls ett hörande för ungdomar som gästades av kansliminister Nina Fellman. Ett viktigt samtal då barn och ungas perspektiv behövs tas med i beslutsfattandet.

I arbetet med utveckling inom barnskyddets område möter vi de mest utsatta barnen. De barn och deras familjer som behöver samhällets hjälp och stöd för att barnet ska få sina behov tillgodosedda har rätt till jämlik service. Rädda Barnen har tagit ställning för ett enat barnskydd på Åland och aktivt arbetat för att lyfta föreningens syn på behovet av en organisatorisk förändring bland beslutsfattare, utredare och allmänhet.

Rädda Barnen har även lyft frågan om skolcoacher i grundskolorna genom nätverket Skolfred. En skrivelse gjordes på våren och skickades till utbildnings- och kulturavdelningen vid Ålands landskapsregering och bildningsnämnden i respektive kommun.

2.7 Ekonomiska bidrag och stöd

Rädda Barnens barnfond

Genom barnfonden har föreningen möjlighet att ge direkt stöd till barnfamiljer som lever i ekonomisk utsatthet. Under år 2018 har totalt 188 barn och barnfamiljer fått stöd från barnfonden. Stödet har givits för att fira födelsedagar, för att bekosta deltagaravgift eller utrustning för hobby och fritidsaktiviteter och för att ge barn sommarminnen eller upplevelser i samband med skollov. Detta kan jämföras med 146 barn år 2017. Vid julen gavs stöd till 201 julklappar jämfört med 165 år 2017. Insamling till barnfonden sker via gratulationer, gåvokort, kondoleanser, månadsgivare och enskilda inbetalningar från företag, privatpersoner och föreningar. Vi samarbetar även med andra aktörer för att möjliggöra upplevelser. Ålands sjöfartsmuseum och Smartpark har under året givit möjlighet för oss att dela ut fribiljetter. Matbanken har även i år informerat alla barnfamiljer som besöker Matbanken om möjligheten att söka stöd för julklappar.

Antalet stödansökningar har ökat och totalt gav Rädda Barnen stöd för drygt 25 000 € till barn på Åland. En särskild grupp av styrelsemedlemmar bildar en barnfondsgrupp som har mandat att bevilja stöd utgående från de interna riktlinjerna som fastslagits av styrelsen.

Brennings stipendiefond

Genom Brennings stipendiefond delar Rädda Barnen ut diplom och stipendier till eleverna i avgångsklassen i träningsundervisningen. I år delades två stipendium ut vid skolavslutningen.

Klädbanken

En av föreningens styrelsemedlemmar initierade "Klädbanken" år 2014. Rädda Barnen har förmedlat kontakten till familjer i behov av stöd.

3. Verksamheter & projekt i världen

Rädda Barnen är en internationell barnrättsorganisation som verkar i över 120 länder. Vi arbetar både med akutinsatser och långsiktigt med fokus på barn och barns rättigheter. Rädda Barnens rapport "War on children" (2018) konstaterar att det totala antalet barn som drabbas av krig och konflikter ökat med 75 procent sedan 1990-talets början. Vart sjätte barn i världen lever i ett konfliktområde. Rädda Barnen finns på plats i dessa områden tack vare att det finns människor som vill stödja vårt arbete.

3.1 Katastrofbistånd

Ambitionen för Rädda Barnen på Åland är att vara ett förstahandsval för ålänningar som, genom att skänka pengar, vill ge stöd för barn som lever i en utsatt situation runtom i världen. Under året har den generella insamlingen fortsatt och i slutet av året lades särskilt fokus på situationen i Jemen. Styrelsen fattade även ett särskilt beslut att öronmärka en del av de internationella medlen som samlas in för att möta den akuta krisen i Jemen. Öronmärkta insamlade medel har liksom tidigare år kanaliserats via vår moderorganisation Rädda Barnen Finland.

3.2 Tjejgrupper i Litauen

Rädda Barnen på Åland har under året fortsatt stödja Rädda Barnen i Kelme, Litauen och föreningens tjejgrupper. Verksamhetens syfte är att stärka tjejers självkänsla och förebygga att de blir utsatta för trafficking. Genom att skapa sammanhang ger grupperna ungdomarna nya vänner, upplevelser, insikter och möjligheter. För att säkra ett långsiktigt samarbete beslutade Rädda Barnens styrelse år 2016 att fortsätta stödja Rädda Barnen Kelme i ytterligare tre år.

Aymen är 12 år gammal och kommer från Aden-regionen i södra Jemen, som har totalförstörts av konflikter de senaste åren. Efter att en bomb slog ner i hans skola, skadades Aymens öron allvarligt av explosionen och han förlorade så småningom all hörsel. Aymen upptäcktes av Rädda Barnen på en lokal hälsoanläggning och fick hörselhjälpmedel till båda sina skadade öron. Det har hjälpt honom att klara sig i skolan, förbättra sina betyg och att återfå sitt gamla självförtroende.

Foto: Noora Nasser/Save the Children

4. Bilaga: Matris med målsättningar, planerade åtgärder och förverkligande i förhållande till verksamhetsplanen 2018

Organisation medlemmar

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Fler privatpersoner och sammanslutningar känner till Rädda Barnens arbete och väljer att bli medlemmar.	Sprida information och kunskap genom föreningens hemsida www.raddabarnen.ax, sociala medier och nyhetsbrev. Sända ut medlemsbrev två ggr/år till medlemmar och månadsgivare. Informera och diskutera aktuella ämnen på två medlemsmöten per år.	Medlemsantalet ökade från 254 till 264. Hemsida och sociala medier har uppdaterats regelbundet och nyhetsbrev har skickats ut. Under år 2018 ökade antalet personer som gillar Rädda Barnen på Ålands Facebook från 1181 till 1373 Föreningen startade sitt Instagramkonto år 2015 och hade vid årets slut ökat från 181 till 280 följare. I december 2017 öppnades ett konto på Snapchat och har nu gått från 36 följare till 116 följare. Medlemsbrev har skickats ut enligt plan. Vårmöte hölls på tema <i>Barn på Åland: Utmaningar och möjligheter</i> med en workshop på ämnet och höstmöte på temat <i>Rädda Barnens arbete i världen</i>.
Fler aktivt engagerade medlemmar.	Utveckla former för ökat aktivt engagemang i föreningens barnrättsarbete. Arbetet sker tillsammans med och för medlemmarna. Undersöka möjligheten att i samarbete med Rädda Barnen Finland utveckla "barnvänliga platser" på Åland vid behov. Manual arbetas fram under hösten 2017 i riket. I detta arbete blir frivilliga en viktig resurs. Vidareutveckla arbetet tillsammans med unga medlemmar där strukturer och rutiner skapas för att långsiktigt säkerställa unga barnrättskämpars plats i föreningen.	Nytt medlemsregister togs i bruk för att öka möjligheten till dialog med medlemmar och möjligheten till fler medlemmar utan ökad byråkrati. I november kom Rädda Barnen Finland på besök och presenterade arbetet med "barnvänliga platser" och barnperspektiv i beredskapsarbetet. Barnrättsarbete har fortsatt utvecklats för, av och med unga. Egna initiativ har tagits så som "Mötesplats" på Rockoff och fortsatt arrangerande av Ungdomskaffe.

Organisation styrelse

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Styrelsemedlemmars kunskaper tas tillvara för att på bästa sätt förverkliga föreningens mission och vision.	Fortsättningsvis sträva efter att aktivt dela upp ansvarsområden enligt styrelsemedlemmarnas egna intressen och kompetenser.	Arbetet i barnfondsutskottet inleddes i januari 2015 och har fortsatt under år 2018. Andra arbetsgrupper har bildats vid behov och upplösts när uppdraget är färdigt. Två ungdomsrepresentanter har deltagit i styrelsens arbete och i andra sammanhang representerat föreningen.
Styrelsemedlemmarna bereds möjligheter att öka sin kunskap om föreningens arbetsområden.	Prioritera möjligheter att delta i utbildningar och besöka samarbetsparter och projekt som Rädda Barnen stöder.	Styrelsemedlemmarna har beretts möjligheter att öka sin kunskap om föreningens arbetsområden.
Stärka ungas perspektiv och delaktighet i styrningen av föreningen.	Två ungdomsrepresentanter invalda i styrelsen och deltar aktivt.	Blanca Husell och Elida Westmark invalda i styrelsen.

Organisation insamlingsarbete

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Fler privatpersoner och företag känner till Rädda Barnens arbete och vill bidra till föreningens arbete lokalt och internationellt.	Ta fram en strategi (inklusive konkreta förslag och metoder) för att öka föreningens egenfinansiering. Stärkt kommunikation kring relevanta verksamhetsområden, där det med tydlighet framgår att bidrag behövs och vad de används till.	En övergripande strategi har tagits fram år 2018. Fördjupning kring finansiering kvarstår. Förbättrade metoder för insamlingsarbetet påbörjades år 2017 genom möjlighet till betalning direkt på hemsidan. Fortsatt utveckling under år 2018 och vidare år 2019. Folder om barnfonden har tagits fram.

Information och PR-produkter

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Ökad kännedom och kunskap om Rädda Barnens verksamhetsområden bland verksamheternas målgrupper och allmänhet.	Aktivt använda hemsida och sociala medier som informationskanal. Delta i publika evenemang utifrån relevansbedömning. Proaktivt arbeta gentemot åländsk media. Rädda Barnen-priset år 2018 delas ut.	Se ovan. Medverkan i Pride-paraden, uppmärksammade Barnkonventionens dag, barnkonventionspilaternas aktiviteter, samt en rad insamlingsaktiviteter och mediaframträdanden. Rädda Barnen-priset tilldelades Hanna Salmén, IF Finströmskamraterna och Åland United vilket uppmärksammades i samtliga medier.
Skapa hållbara förändringar i barnrättsfrågor.	Identifiera och samarbeta/samverka med relevanta aktörer.	Goda relationer till kommuner, landskapsregering och förvaltning samt övriga civilsamhälle har möjliggjort samarbeten och samverkan för barnets bästa.

Verksamheter och projekt på Åland

Lekterapi

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barn och unga som står inför ingrepp och undersökningar kan förberedas både hemma och på sjukhuset med hjälp av material som stämmer in på åländska förhållanden.	Fortsätta utveckla material till förberedelse av olika ingrepp och undersökningar. Arbetet sker tillsammans med barn och unga, sjukhuspersonal och föräldrar. Tillhandahålla iPads med egentillverkat förberedelsematerial så som filmer och bilder. Materialet används för att förbereda barn och unga inför undersökningar och läkarbesök. Utöka samarbetet till olika avdelningarna inom ÅHS.	Fortsatt användning av iPads. Nya filmer av olika undersökningar har spelats in i förberedande syfte. Utvecklat bildstöd som komplement till olika vårdssituationer. Samarbete mellan olika delar inom ÅHS har fortsatt.

Fortsättning på nästa sida

Få en välfungerande verksamhet för lekterapi i nyrenoverade lokaler.	Skapa en god lek- och förberedelsemiljö. Uppdatera och förnya lekmaterial. Ökade kostnader är budgeterade år 2018.	Utgående från de förutsättningar som givits har detta förverkligats. Uppdateringen av lekmaterialet pågår och inköp har skett under året.
Alla barn och unga som vistas på ÅHS har goda möjligheter till utelek.	Följa med och arbeta för att återställningen av utelekplatsen blir en välfungerande frizon för avdelningens patienter där barnen tillsammans med familjen ges möjlighet till frisk luft och rörelse. Inköp av leksaker till utelekplatsen.	Beslut om återställning av uteplats (som använts vid ombyggnation) har fattats. Direktdialog med ÅHS ledningsgrupp kring hur en lekplats kan anläggas i samband med att uteplatsen vid barnavdelningen har förts. Uppföljning krävs.
Skapa en frizon för barn och familjer där möjlighet till att träffa andra i samma situation, bygga broar och samtidigt få en trygg och trevlig stund i sjukhusmiljö ges.	Tillsammans med vårdpersonal skapa tillfällen där patientgrupper bjuds in till lekterapi upprepade tillfällen under året där de fikar, samtalar och pysslar tillsammans. Samvaro på lekterapi under vissa specifika tillfällen ger möjlighet att träffa andra barn och familjer i liknande situation och ge varandra stöd och råd.	Under planering och ännu inte genomfört.

Barn- och föräldragruppen "Öppna förskolan"

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Deltagarna ges möjlighet att påverka planeringen av verksamheten.	Åsikter om verksamheten samlas in genom enkät och genom diskussion.	Enkät genomfördes våren 2018.
Föräldrar som deltar i verksamheten får ta del av information som rör föräldraskap och barnets rättigheter.	Sprida information till deltagarna om relevanta aktiviteter och föreläsningar.	Föreläsningen "Ge ditt barn 100 möjligheter istället för 2" med Kristina Henkell som arrangerades i samarbete med Åland Pride var direkt riktad till föräldrar i verksamheten. Information som rör föräldraskap och barnets rättigheter delas på Öppna förskolans FB-sida.

Fortsättning på nästa sida

Inflyttade föräldrar känner till Öppna förskolan och deltar i verksamheten.	Informationsmaterial på engelska finns tillgängligt på strategiska platser som barnrådgivning, infokontoret Kompassen, etc. Särskild satsning år 2018 personalresurs 6 månader som tillsammans med relevanta samarbetspartners aktivt har uppsökande verksamhet och praktisk ledsagning till Öppna förskolan.	Beviljats medel för projekt år 2018 och rekrytering har gjort. Genomförs år 2019.
Verksamheten genomsyras av ett hållbart och medvetet konsumtionsmönster. Öppna förskolan blir ett "giftfritt dagis".	Inköp av fika är i möjligaste mån rättvisemärkt och ekologiskt, noggrann sopsortering. Utrensning av plastmaterial sker kontinuerligt. Kemikaliesmarta val vid nyinköp till verksamheten. Kunskapsstöd från Ålands Natur & Miljö.	Rättvisemärkt och ekologiskt/närproducerat fika, återvinning och sopsortering görs. Utrensning av plastleksaker och material har genomförts och där det är möjligt byts de ut till annat material.

Barnens internet

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barn och vuxna har uppdaterad kunskap om en sund och säker internet- och medieanvändning, vilket möjliggör till att en aktiv dialog förs mellan generationer samt att föräldrarna blir stärkta i rollen som mediefostrare. Barn blir bra medieanvändare och känner sig trygga att röra sig på olika digitala plattformar och får stöd. Öka medvetenheten bland föräldrar, barn och relevanta vuxna (grundskolans personal, fritidsledare m.m.) om hur porrsurfande påverkar pojkar och flickor.	Erbjuda samtliga dagis och lågstadieskolor en föreläsning i anslutning till föräldraträffar. Erbjuda lektioner till grundskolornas årskurser 2, 4 och 6. Identifiera lämpliga metoder, föreläsare eller annat som ger verktyg att prata om ungas porrkonsumention.	Deltagande i föräldramöten vid fem daghem och åtta lågstadieskolor. Regelbundna uppdateringar på vår hemsida och sociala medier. Arrangerat föreläsningar för vuxna som arbetar med barn och ungdomar. Nätverkande samarbetsmöten med andra barn- och ungdomsaktörer. Skolbesök i flertalet lågstadieskolor, främst åk 2,4 och 6, samt klasser vid Ålands gymnasium. Totalt har 65 lektioner hållits för ca 785 elever.
Barn och vuxna får konkret stöd kring nätrelaterade situationer och nätbrott.	Erbjuda råd och stöd till barn, föräldrar och professionella i frågor om nätrelaterad lagstiftning samt upprätthålla aktuell information till barn och vuxna på hemsidan och via sociala medier.	Enskilt stöd till ett fåtal barn samt föräldrar. Några fall av rådgivande funktion till skolor.

Fortsättning på nästa sida

Barn och ungas kunskap, erfarenheter och perspektiv i internet- och medierelaterade frågor tas tillvara och används som erfarenhetsexperter i arbetet.

Arrangera två expertgrupper med barn från åk 4-6 i två skolor/termin.

Verksamheten deltar i föreningens ungdomsarbete för att få en fördjupad kunskap om vilka digitala plattformar som unga använder.

Barnens internets expertgrupper av barn i form av tre grupper av elever från en skola på Åland.

Genomförande av enkätundersökning i samarbete med Ålands landskapsregerings utbildningsbyrå. Utformningen av enkäten gjordes i samråd med två expertgrupper.

Barnens internet har varit delaktig i arbetet med ungdomskaffe och barnkonventionspiloter.

Barnkonventionsverksamhet

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Kommunernas tjänstemän och förtroendevalda har kunskap om Barnkonventionens grundläggande principer.	Upprätthålla kontakten med kommundirektörerna och erbjuda utbildning i Barnkonventionen till kommunens personal och tjänstemän. Undersöka möjligheter till att skapa ett barnrättsnätverk med representanter från kommunerna.	Föreläsning i Vårdö om Barnkonventionen: 13 deltagare varav 4 män och en tjänsteman. Ett samarbete med Mariehamns stad är inlett och en utbildning för stadens förvaltning ordnas i januari 2019. Möjligheten har givits övriga kommuner. Ej genomfört.
Kommunerna ökar användningen av artikel 3, 12 och 4 i Barnkonventionen och användandet av barnperspektiv i kommunalt beslutsfattande och kommunal verksamhet.	Erbjuda ansvariga en fördjupad utbildning kring principerna barnets bästa, artikel 3, samt artikel 12 om barns delaktighet i Barnkonventionen. Erbjuda handledning vid genomförandet av barnkonsekvensanalys. Sprida goda exempel på genomförandet av barnkonsekvensanalys. Uppmuntrar kommunerna att fatta ett principbeslut om att tillämpa barnrättsperspektiv i kommunalt beslutsfattande och verksamhet.	Ingen särskild fördjupad utbildning har genomförts. Handledning har genomförts för tre bibliotekarier vid stadsbiblioteket. Genom media (bla Ålands radios intervju kring barnkonsekvensanalys gällande grundskolelagen), föreningens hemsida och sociala media har goda exempel spridits. Ingen särskild uppmuntran har gjorts under året.

Fortsättning på nästa sida

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Landskapets förvaltning genomför barnkonsekvensanalyser vid beredning av budget, lagstiftning och andra ärenden som berör barn.	Stödja och handleda förvaltningen i utförandet av en barnkonsekvensanalys i anslutningen till revideringen av grundskolelagen. Erbjuda förvaltningen fortbildning om Barnkonventionen och hur barnkonsekvensanalyser genomförs i praktiken.	En barnkonsekvensanalys över gällande grundskolelag har genomförts av Danielle Lindholm i samarbete med utbildnings- och kulturavdelningen. Samtliga elevråd har hörts, samt föräldrar, sakkunniga och ett tiotal ungdomar. Dialog kring fortbildning har förts men inget intresse från LR.
Barn och unga har kännedom om Barnkonventionen och har en förståelse för dess påverkan på samhället.	Erbjuda grund- och högstadieskolor workshop om Barnkonventionen, demokratiutveckling, normkritik och ålder som maktordning.	I samarbete med Ålands gymnasium erbjöds kursen DO IT som en valbar kurs. Nio ungdomar deltog.
Ökad kännedom om Barnkonventionen barnrättsfrågor i samhället.	Uppmärksamma Barnkonventionens dag den 20 november. Med hjälp av föreningens underlag och erfarenheter exemplifiera barns livssituation, och förespråka användning av barnkonsekvensanalys.	Den 20 november uppmärksammades Barnkonventionen i sociala medier och firades extra i verksamheterna Öppna förskolan och lekterapin. Janina Björni föreläste dagen innan på stiftelsen Bensows jubileum. Föreningens ungdomsgrupp har bland annat genom ungdomskaffe och DO IT skapat och medverkat i forum.
Öka antalet unga barnrättskämpar i föreningen och stärka dem som rättighetsbärare. Utveckla deras kunskaper om barns rättigheter, påverkansarbete och ungt ledarskap. Öka sektoröverskridande samarbeten.	Arrangera ungdomskaffe månadsvis tillsammans med unga som berör aktuella frågor för dem. Anställa sex barnkonventionspiloter under sommaren 2018. Fortbildning erbjuds genom en satsning på demokratiutbildning under våren 2018 för unga inom ramen för hållbarhetsagendan, samt om Barnkonventionen och normkritik. Ungdomsträff under hösten för att stärka rättighetsbärarna, deras nätverk till andra engagerade föreningsaktiva unga och möjliggöra ett kunskapsutbyte mellan unga.	Åtta <i>Ungdomskaffen</i> har ordnats. Sex ungdomar anställdes i föreningen som barnkonventionspiloter. Kursen DO IT arrangerades och nio ungdomar deltog. Stor satsning på hög nivå på föreläsarna och bland annat deltog lantrådet, ÅABs chef och professionella kulturutövare. Utöver påverkansarbete i anslutning till kursen uppvaktades även utbildningsministern och en insändare skrevs. Ungdomsträffen arrangerades och fyra ungdomar deltog från föreningen samt två utbildare. En uppföljande träff planerades till februari 2019.

Fortsättning på nästa sida

Möjliggöra att unga barnrättskämpar i föreningen kan skapa ett eget forum för att organisera sig.	Stödja ungas organisering i föreningen, och möjliggöra att de kan arrangera egna aktiviteter i föreningens namn. Metoder, ramar och processer utarbetas i samklang med föreningens mission, vision och värdegrund. Handleda ungdomsmedlemmar i styrelsen under sin mandatperiod.	Ett tiotal unga utgör kärngruppen i ungdomsarbetet som arrangerat Ungdomskaffe och Safe zone på Rockoff. Två styrelsemedlemmar under 18 år deltog i styrelsearbetet.
Föreningens unga verkar både lokalt och internationellt för barns rättigheter.	Aktivt deltagande i nordiska samarbeten, ex. Save the Children Nordic Cooperation. Vi bevakar nordiska barn- och ungdomsfrågor och deltar i de forum som intresserar våra unga medlemmar.	Ingen ungdom har deltagit i år. Två ungdomar deltog på ReGeneration Summit och en ungdom deltog på GlobSol 2018.

Utvecklingsprojekt inom barnskyddets område

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barn som är i risk att fara illa eller far illa på grund av att en förälder, annan vårdnadshavare eller vuxen som sköter barnet får hälso- och sjukvård ska garanteras tillräckligt och tidigt stöd och hjälp.	I nära samarbete med de berörda myndigheterna (Beroendemottagningen och ÅHS*) se över befintliga rutiner och metoder, och vid behov introducera nya, för att fånga upp barnets behov av vård och stöd och garantera det tillräcklig vård och stöd i enlighet med barnkonventionen, barnskyddslagen och hälso- och sjukvårdslagen. *prioritet vuxenpsykiatri.	Projektet förankrades hos ÅHS ledningsgrupp i september 2017, men personalförändringar och -brist inom ÅHS fördröjde den konkreta uppstarten till hösten 2018. Kontakt initierades då från cancervården, särskilt onkologiska mottagningen, som beslöts bli pilotområde för projektet. Inledande möten och en föreläsning har hållits. Projekttiden avslutas, men arbetet fortgår under år 2019 inom föreningens arbete för utsatta barn.

Fortsättning på nästa sida

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Säkerställa ett särskilt externt barnrättsperspektiv i aktuella och övergripande barnskyddsfrågor.	Vara en resurs i frågor som rör barns rätt till trygghet och omsorg: - Erbjuda barnskyddets stödpersoner och stödfamiljer möjlighet att delta i nätverksträffar. - Under år 2018 ordnas en kurs för stödpersoner och -familjer i föreningens regi. Vara en resurs i frågor som rör barns delaktighet: - Följa intressebevakning inom barnskydd och i brottmål. I samarbete med landskapsregeringen ordna utbildningsdag för intressebevakare och fortbildningsdag för intressebevakare och myndigheter.	Projektet har rekryterat deltagare samt ordnat kurs för stödpersoner och stödfamiljer inom barnskyddet. 24 personer deltog i kursen som var 2 tillfällen á 3 h och 2 tillfällen á 4h. Kursen föregicks av intervjuer. Projektet har arrangerat sex frivilliga nätverksträffar för familjehem och stödfamiljer under året (se Familjehemsverksamhet). Projektet har fortsatt bidra till ökad kunskap om barns rätt till skydd och utveckling genom föreläsningar om anmälningssplikt och anmälningsmöjlighet samt barnskyddets roll och syfte. Föreläsningarna har varit riktade till enskilda grupper på deras inbjudan och enligt deras önskemål, främst daghemspersonal och föräldrar samt inom ÅHS. Då föreläsningarna berört en kommunal myndighet har personal från det berörda barnskyddet informerats/bjudits med. Projektet har också: -aktivt lyft frågor som rör utsatta barn och behovet av ett enat barnskydd på Åland, -bistått barnfamiljer och andra som kontaktat Rädda Barnen med vägledning (med ett barnperspektiv på frågorna), samt hänvisat dem vidare till ansvariga instanser, -ansvarat för föreningens arbete inom adoptionsfrågor och i det kontaktat adoptivföräldrar på Åland med information och tips, -förmedlat möjliga stödpersoners och stödfamiljers kontaktuppgifter till kommunerna, samt -följt frågor som rör intressebevakning i barnskydd och brottmål samt förmedlat nyheter/material till berörda myndigheter och intressebevakare,
	Ingen utbildning för intressebevakare har ordnats på grund av att det inte varit möjligt, trots flera försök att få en svenskspråkig utbildning som motsvarar den finskspråkiga. I den av PAF finansierade verksamhet har totalt 454 kvinnor och 60 män deltagit (i föreläsningar, utbildningar och andra arrangerade tillställningar).	

Fortsättning på nästa sida

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Familjehemsverksamheten på Åland utgår från alla barns lika värde. Barnets bästa kommer i främsta rummet.	Fortsatt arbete med sammanställning av riktlinjer för familjevården på Åland i syftet att lyfta möjliga gemensamma riktlinjer med Familjevårdslagen och PRIDE konceptet som grund. Avtalet med samtliga kommuner om PRIDE-utbildning för familjehem perioden 1.1.2017 -31.5.2018 avslutas och förutsättningarna för fortsatt avtal/framtida samarbetsform utreds. Påverkansarbete inför färre, nya barnskyddsenheter på Åland.	Ett avtal om utbildning inom barnskyddet har ingåtts med kommunerna på Åland. Avtalet gäller 1.11.2018-31.12.2019 och omfattar de faktiska kostnaderna för en förberedande utbildning för familjehem. Med stöd av stiftelsen Bensow står Rädda Barnen för all administration. Ur ett familjevårdsperspektiv är en enhet för familjevård på Åland oundvikligt viktig. Projektet har aktivt informerat och verkat för detta.
Familjehemsplacerade barns rätt till väl förberedda och fortbildade familjehem garanteras.	Aktiva familjehem erbjuds utbildning i enlighet med familjevårdslagen. Enligt beställning/ behov och med separat finansiering av berörda kommuner. Förberedelser görs för följande PRIDE förberedande utbildning (beroende av avtal) Fortbildning ordnas för familjehem enligt behov och önskemål.	Två familjeanpassade <i>Stödpelaru</i> utbildningar (för familjehem med uppdrag) genomfördes på beställning av enskild kommun under året. Största delen av rekryteringsarbetet till <i>förberedande utbildning för familjevårdare våren 2019</i> gjordes i november-december 2018. En fortbildningsdag om tonåringar i familjevård, och samtidigt återträff för dem som gått familjevårdarutbildning på Åland, hölls i Mariehamn. Förberedelser för en fortbildning på tre orter i Svenskfinland våren 2019, om tonåringar i familjevård med organisationen Maskrosbarn, inleddes.

Fortsättning på nästa sida

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Medvetenheten om och kunskapen kring familjehemsplacerade barns situation hos prioriterade yrkesgrupper förbättras.	Bidra till att öka tillgången på svenskspråkig litteratur och information om familjehemsverksamhet och erfarenheter på Åland och i fasta Finland. Producera/ låta översätta informationsmaterial till olika målgrupper som berörs av familjevården. Information och utbildning till yrkesgrupper som finns i barnens vardag (skola, barnomsorg, hälsovård). Socialarbetarnas viktiga roll fortsättningsvis prioriterad. Påverkansarbete och råd i enskilda frågor.	I samarbete med Pesäpuu ry finansierar projektet översättning av PRIDE utbildningsmaterial för kortvarig (jour) familjevård på svenska. Av flera orsaker har arbetet fortfarande inte avslutats. Tre seminarier om familjevård har ordnats i projektets regi. Ett i Vasa i samarbete med Vasa stad och två på Åland. Syftet var att öka kunskapen om och förståelsen för familjevård för barn i barnskyddet samt att öka "vi" känslan genom att samla politiker, myndigheter (sociala, skola och dagvård) och familjevårdare kring ämnet med ett tydligt barnperspektiv. Projektansvariga har i kontakt med myndigheter och familjevårdare bistått med och tipsat om fakta, praxis och material på svenska i familjevårdsfrågor. Projektet har bidragit till ökad medvetenhet om familjevård genom medverkan i traditionell- och sociala media.
Den svenskspråkiga familjehemsverksamheten i Finland stärks på längre sikt.	Främja den svenskspråkiga familjehemsverksamheten genom t ex att: Kontakta aktiva organisationer och personer för informations och erfarenhetsutbyte. Möjliggöra fortbildning i PRIDE kortvarig familjevård på svenska. Bidra till att svenskspråkig PRIDE handledarträff ordnas. Främja nätverk för familjehem och möjligheter till gemensam rekreation i Svenskfinland. Tillsammans med samarbetsparter ordna familjehemsdagar, eller annat tillfälle för samvaro och erfarenhetsutbyte, på svenska (efter utvärdering 2017).	Kontakt med personer och organisationer för informations och erfarenhetsutbyte är pågående. Projektansvariga har deltagit i utvecklings- och nätverksmöten i Finland och i Danmark samt i utbildningar, möten och seminarier i Finland, Sverige och på Island. Projektansvariga har under året fortsatt det aktiva påverkansarbetet för svenskspråkigt material och utbildnings- och fortbildningsmöjligheter särskilt i kontakt med finländska LAPE utvecklingsarbetet och föreningen Pesäpuu r.f. Projektet har bistått myndigheter och organisationer i språkrelaterade frågor. Frivilliga träffar för nätverket för åländska familjehem och stödfamiljer har ordnats tre gånger per termin.

Fortsättning på nästa sida

Efter två års planering och försök kunde en svenskspråkig familjehemshelg äntligen förverkligas i samarbete med Barnavårdföreningen i Finland r.f under hösten 2018. Tolv vuxna familjevårdare och femton barn i åldrarna 5 -17 år deltog. Deltagarna kom från södra Finland, Österbotten och Åland. Under helgen fanns sex ledare från organisationerna på plats.

Projektet har nått 244 kvinnor och 56 män genom de evenemang, utbildningar och träffar som projektet ordnat inom familjevårdsområdet under året.

Berörda barn och unga känner till sina rättigheter och har möjlighet att använda dem. Deras erfarenheter tas tillvara.

Det långsiktiga målet är att hitta strategier och metoder för att stärka i familjehem placerade barns och ungas möjlighet till delaktighet och för att ta tillvara deras erfarenheter.

Produktion/ översättning av material riktat till unga.

Målsättningen genomsyrar allt arbete inom projektet. Genom påverkansarbete, och särskilt vid utbildningstillfällen, lyfts barns rätt till delaktighet fram.

Projektansvariga har samlat verktyg (modeller, metoder) som kan öka barns delaktighet och som finns på svenska. Arbetet fortgår 2019.

Utbildning och information

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Vuxna i barns närhet har relevant och uppdaterad kunskap inom sitt ansvarsområde.	Erbjuda kompetenshöjande utbildningstillfällen inom frågor som rör barnkonventionen och andra barnrättsfrågor. Upprätthålla, uppdatera och bjuda ut vårt bibliotek med litteratur och material om Barnkonventionen och ämnen som berör barn. Dela ut boken "Leva med barn" till alla nyblivna föräldrar.	Föreläsningar och utbildningar inom respektive verksamhetsområden har genomförts både av externa föreläsare och egen personal under året. Firandet av Barnkonventionens dag möjliggör extra uppmärksamhet på konventionen. Uppdatering av biblioteket har påbörjats. Arbetet pågår. Nytryck av foldrarna "Oro för ett barn" och "Behöver du eller din kompis hjälp?". Förverkligat.

Ekonomiska bidrag och stöd

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barn och barnfamiljer ska ha en skälig levnadsnivå. Stärka barnets och familjens möjligheter att utvecklas	Bevilja bidrag till barn och barnfamiljer ur Barnfonden. Fasar ut föreningens del i samarbetsprojektet Matbanken då förening bildats.	Bidrag beviljats löpande under året enligt inkomna ansökningar. Totalt fick över 188 pojkar och flickor möjlighet att delta i fritidsaktiviteter, få födelsedagspresent, kalasbidrag, julklappar, upplevelser och stöd till skolrelaterade saker, enligt riktlinjerna i Rädda Barnens barnfond. (totalt värde drygt 25 000 euro). Matbanken på Åland är sedan september 2017 en egen förening. Rädda Barnen har arbetat för att stödja föreningsbildandet och mars hölls det första årsmötet.
Ett antal elever vid träningskolan får en uppmuntran för sina studier.	Dela ut stipendier till samtliga elever i avgångsklassen vid Träningskolan.	Två stipendier delades ut till elever som slutade högstadiet

Verksamheter och projekt i världen

Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Rädda Barnen på Åland vill även i fortsättningen vara ett förstahandsval för ålänningar som, genom att skänka pengar, vill visa internationellt stöd med barn i utsatt position runtom i världen.	Sprida information om insamlingar och hur stödet gör skillnad genom etablerade kanaler så som hemsidan, medlemsbrev och sociala medier. Riktade insamlingar genom sparbössor och bankgiro.	Info gällande möjligheter att stödja vårt arbete gick till givare via medlems- och givarbrev, sociala medier och insamlingsevenemang uppmärksammades även av media. En appell för att stoppa Finlands vapenexport till parterna i kriget i Jemen spreds i både medlemsutskick och sociala medier. Höstmötet hade det internationella barnrättsarbetet som tema.
Främja ungas utveckling i Kelme genom att ge möjlighet till deltagande i tjej- och killgruppsverksamhet. Motverka trafficking.	Finansiera tjej- och killgrupper genom stöd från Rädda Barnens månadsgivare. Utreda möjligheten att bibehålla/utveckla verksamheten i Litauen (samarbeten Åland/ Litauen, utbildning av ledare, säkra finansiering).	Tio grupper med totalt 80 ungdomar har varit aktiva under år 2018. Sju ledare har varit ansvariga för grupperna och givits ett arvode för detta. Rädda Barnen på Ålands styrelse fattade ett principbeslut om att understödja Rädda Barnen Kelme till och med år 2019. Samarbetet har även formaliserats genom kontrakt med Rädda Barnens Litauen som fördelar stödet till Rädda Barnen Kelme.